

ת"פ 15813/08/13 - מדינת ישראל נגד סימון פרידמן

בית משפט השלום בנצרת

05 ספטמבר 2014

ת"פ 15813-08-13 מדינת ישראל נ' פרידמן
בפני: כב' השופטת - לילי יונג-גפר, סגנית הנשיא
המאשימה
נגד
הנאשמים
סימון פרידמן

החלטה

הסניגור מבקש כי אפסול עצמי מלישב בדין בתיק זה, ולאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, החלטתי לדחות את הבקשה.

להלן נימוקי:

1. כתב האישום בתיק זה הוגש על ידי המחלקה לחקירות שוטרים, ובו מיוחסות לנאשם, שהיה במועד הרלבנטי לכתב האישום - לפני כחמש שנים, טכנאי זיהוי במשטרת ישראל, עבירות של תקיפה הגורמת חבלה של ממש, איומים ונהיגה בפזיזות ורשלנות.
2. הנאשם כפר בעובדות כתב האישום, וביום 5.6.14 החלו להישמע הראיות, ונשמעה עדותו של המתלונן בשלמותה - עדות ראשית, חקירה נגדית וחקירה חוזרת.
3. ב"כ הנאשם טוען בתמיכה לבקשתו, מספר טענות שניתן לפרטן בתמצית כך:
 - א. פרוטוקול בית המשפט לקוי, אינו משקף את שהתרחש באמת בדיון, ואף לא ניתן לתקנו כיוון שחסרות בו "מאות שורות ואמירות", כלשונו.
 - ב. בית המשפט גרם בהתערבותו ובהערותיו הפרעה ממשית ומהותית לחקירה.
 - ג. בית המשפט קבע ממצאי מהימנות בקול רם ובפני המתלונן, ועוד בטרם הסתיימה חקירתו, כבר חרץ את דינו של הנאשם.
 - ד. בית המשפט התבטא מתחילת הדיון כי על הנאשם לחתור להסדר טיעון, ובאופן שהבהיר לכל כי נחרץ דינו של הנאשם.
 - ה. בית המשפט התיר שאלות מדריכות והתעלם מהתנגדויות.
 - ו. בית המשפט פגע ביכולת ההגנה ומנע חקירה יסודית ומעמיקה (לא התיר לחקור את העד על עברו, מנע בירור ענייני וסופי של דברי העד שלא השיב וענה מה שרצה, התערב בחקירה, מנע ניסיון לחדד ולהבהיר, טען שאין סתירה בדברי העד והדריך את העד וכן, הביע דעה כי המתלונן אמין)
 - ז. בית המשפט הביע דעה שחקירת המשטרה היתה רשלנית ומוטה

ח. בית המשפט דרש הסבר וסיבה לחקירת המתלונן

ט. בהתנהלותו הוציא בית המשפט את הסנגור מריכוז ומרצף החקירה

י. בית המשפט חייב את הסנגור לוותר על חלק מן החקירה והורה לו לסיימה.

4. לסיכום, טוען הסניגור, פגע בית המשפט ביכולת ההגנה של הנאשם, ולמעשה את דברו וקבע כי אין בכלל ורך בהמשך המשפט ו/או בראיה כלשהי. לטענתו, זכותו של הנאשם כי דינו יוכרע בידי שופט חסר פניות שאזנו קשובה לכל טענה וראיה.
5. המאשימה בתגובתה מיום 18.6.14 מבקשת לדחות את הבקשה וטוענת כי נימוקי הבקשה אינם מלמדים על חשש למשוא פנים וכן, כי טענות המבקש אינן מדויקות ומבטאות את תסכול ב"כ המבקש. בהמשך מפרטת היא כי חקירת המתלונן ארכה כשלוש שעות וחצי ברציפות וכי הטענות מבוססות על תחושותיו הסובייקטיביות של המבקש.
6. לגופו של עניין מציינת היא כי ב"כ המבקש חקר ארוכות את המתלונן על נושאים שונים תוך שהוא מתמקד בכל חלק וחלק באירוע ולא מצמצם את גדר המחלוקת, שאלות ב"כ המבקש לא נרשמו רק במקום בו הוא חזר על עצמו לפחות פעם אחת או בהתקבל התנגדות המשיבה.
- ב"כ המאשימה מוסיפה ואומר כי אכן התנגדויות שונות שנשמעו במהלך החקירה אינן מופיעות בפרוטוקול, אך לרוב מדובר בהתנגדויות מטעם המשיבה.
- לדבריה, אין כל ממש בטענה כי ניתן למשיבה לשאול שאלות מדריכות. משידע ב"כ המבקש כי אין למתלונן כל רישום פלילי רלוונטי אין כל ממש בהעלאת הטענה כי לא ניתן לו לחקור בנושא זה ויש בה משום הטעיה.
- באשר למהימנות המתלונן ולהמלצה לבוא בדברים עם התביעה צוין כי בית המשפט סייג את דבריו ואמר כי הדברים נכונים לשלב זה של הדיון, וכי הביקורת שהושמעה בנוגע לפעולות השוטרים בתיק לא יוחסה לנאשם ואין בה כדי לפגוע בהגנתו.
- ב"כ המאשימה טוענת כי פרוטוקול הדיון איננו מושלם אך הוא מציג נאמנה את שהתרחש בדיון, אמירות בית המשפט באו בניסיון להביא לייעול ההליך ותו לא.

המצב המשפטי

7. סעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 קובע:
"שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט."
בית המשפט העליון דן רבות לאורך השנים בסוגיית משוא הפנים בהקשר של פסלות שופט, וקבע אמות מידה ברורות למקרים שבהם ניתן לקבוע כי קיים משוא פנים מצד השופט, וכי יש במשוא פנים זה כדי להצדיק פסילתו. כך למשל, בבג"צ 2148/94 גלברט נ' כב' נשיא בית-המשפט העליון (19.05.94) אומר כב' המשנה לנשיא (כתארו אז) א. ברק:
"מבחן האפשרות הממשית משמעותו שהשופט גיבש לעצמו עמדה (סופית) בעניין נושא הדיון השיפוטי, באופן שאין עוד טעם בהמשך רגיל של המשפט ("המשחק מכור"). משמעות הדבר הינה כי אין מקום לצפות לכך שהשופט יהא חסר פניות (impartial). גיבוש העמדה יכול שינבע מדעות קדומות שיש לו לשופט כלפי מי מהצדדים, או כלפי נושא המשפט, בלי שקיים סיכוי ממשי כי שכנוע (ראציונאלי) יביא לשינוי העמדה. ושוב: לא די בכך שיש לו לשופט דעה בעניין נושא המשפט. לשם פסילת שופט צריך שתהא לו דעה קדומה, וצריך להראות כי אין כל סיכוי שדעתו זו תשתנה במהלך המשפט. אכן, פסילתו של שופט בשל דעות (קדומות) אפשרית אפוא רק מקום שדעתו של השופט "נעולה" ואין הוא "פתוח"

לשכנוע ולשינוי."

8. בעובדה כי צד כלשהו סבור שדעתו של בית המשפט ננעלה אין משום ראייה כי כך אכן הדברים, ויש צורך בראייה ברורה להוכחת טענה זו.

ר' בענין זה את דבריו של כב' הנשיא גרוניס בע"פ 4165/13 ד. רותם ומאור בע"מ נ' מדינת ישראל (13.6.13): "תחושתם הסובייקטיבית של המערערים כי בית המשפט גיבש דעתו ביחס אליהם, אינה מהווה כשלעצמה עילה לפסילתו של בית המשפט. על מנת שתקום עילת פסלות לפי סעיף 77א(א) .. על המערערים להוכיח כי מתעורר, בנסיבות העניין, חשש ממשי ואובייקטיבי למשוא פנים".

9. גם העובדה כי בית המשפט מתערב בחקירתו של צד זה או אחר אין כשלעצמה כדי ללמד על משוא פנים או להוות עילה לפסילתו, ולמעשה זוהי חובתו של בית המשפט להתערב בחקירות אם הוא סבור שהחקירה אינה מתנהלת ביעילות או באופן ראוי. ר' בענין זה את דבריה של כב' הנשיאה ד.בייניש בע"פ 3097/11 פהמי זיר נ' מדינת ישראל, (9.5.2011):

"לבית המשפט נתונה הסמכות לנהל את המשפט ולנווטו ביעילות, ובמסגרת סמכות זו רשאי הוא גם לבקר, במידת הצורך, התנהלות של בעל דין או בא-כוחו, וכן רשאי הוא להגביל את חקירת העדים או להתערב בה במידת הצורך, ולנהל את הפרוטוקול גם שלא לפי בקשת הצדדים. החלטות מסוג זה הן החלטות מקצועיות, שניתן להשיג עליהן בערעור על ההרשעה או הזיכוי, אך אין בהן כדי לגבש עילת פסלות"

וכן גם את ספרו של יגאל מרזל דיני פסלות שופט, עמ' 183 (2006):

"ממילא, סגנון ניהול המשפט כשלעצמו - ואפילו מתערב וחוקרני הוא מעבר למידה - אינו מהווה עילת פסילה, שכן יכול הוא לחול כלפי כל הצדדים להליך ואין הוא מעיד בהכרח על חשש ממשי למשוא פנים".

10. אשר להתבטאויות של בית המשפט במהלך הדיון או מחוצה לו, גם באלו אין כדי להוות עילת פסלות, כל עוד מדובר בהערות הנוגעות לאותו שלב של ההליך, וכל עוד אין בהן כדי לשלול מן השופט את האפשרות לגבש עמדתו הסופית בנפש חפצה, לאחר שהתשתית הראייתית וטיעוני הצדדים נפרשו בפניו במלואם.

ר' בענין זה למשל את ע"פ 4117/14 אליהו פוגאץ נ' מדינת ישראל (19.6.2014), שם אומר בית המשפט מפי כב' הנשיא גרוניס:

"התבטאות של בית המשפט תגבש עילת פסלות אם היא מעלה חשש ממשי למשוא פנים, כנדרש לפי סעיף 77א ... כדי לקבוע אם מתעורר חשש כאמור, יש לבחון את משמעותם של הדברים בהקשר ובשלב בהליך בו נאמרו ... טענת פסלות בשל התבטאות בית המשפט תתקבל רק במקרים בהם קיים חשש ממשי, כי לא ניתן לשכנעו בעמדה אחרת בהמשך ההליך ..".

דין

11. אפתח ואומר כי העובדות הנטענות בבקשת הסינוגר רחוקות מן המציאות כרחוק מזרח ממערב. די לעיין בטענתו ולפיה חסרות בפרוטוקול "מאות שורות ואמירות", וכי פרוטוקול הדיון אינו משקף את שהתרחש בדיון, ולהשוות את הטענה עם הפרוטוקול עצמו, כדי להבין כי לא היו דברים מעולם.

12. פרוטוקול הדיון התנהל בצורה מסודרת, תוך רישום מלא של כל הדברים שנאמרו בו ואשר היו רלבנטיים לדיון, ואף תוך רישום נוסח השאלה ונוסח התשובה, על מנת לקיים ביקורת על טיב השאלה ולמנוע שאלות מדריכות.

דברים שלא נרשמו בפרוטוקול הם הערות שונות שאינן רלבנטיות לדיון, או שאלות שנשאלו חזור ושאלו, ואשר לא התרתי להציגן שוב. בכל הנוגע לחקירתו של העד נרשמו הדברים באופן מלא לחלוטין, כאשר הדברים אף מוכתבים בקול רם ונתונים לבקרת ב"כ הצדדים, ולתיקונים המבוצעים במקום במקרה של שגיאה או אי הבנה. כך נוהגת אני בכל הדיונים, וכך נהגתי גם במקרה זה.

13. אשר להתנגדויות שלא נרשמו: במהלך הדיון העלה צד זה או אחר התנגדות, אשר במרבית המקרים חזר בו ממנה לאחר ששמע את הערותי, ומשום כך לא היה כל צורך לרשום את ההתנגדות ולתת בה החלטה.

לא היה כל מקרה שבו עמד צד על התנגדותו וזו לא נרשמה.

14. אשר לטענה בדבר התרת שאלות מדריכות: לא היו דברים מעולם. כפי שהפרוטוקול משקף, כל שאלות התביעה היו שאלות לגיטימיות שאין בהן כל הדרכה, וככל שנשאלה על ידי התובע שאלה מדריכה (ולא זכור לי שכך היה), היא נפסלה בוודאי מיד והתובע נדרש לנסחה מחדש.

15. יצוין כי לאורך כל הדיון וגם לאחריו, לא שמעתי כל טענה מפי הסניגור ולפיה דברים שנאמרו או נטענו אינם נרשמים בפרוטוקול, וזאת על אף שכאמור, הפרוטוקול בחלקו הגדול מוכתב בקול רם והוא פתוח בכל עת לעיון ב"כ הצדדים, דבר שאף נעשה בפועל. למותר לציין כי אילו נטענה טענה בדבר טעות או חסר ברישום במהלך הדיון, היה הפרוטוקול מתוקן לאלתר, כפי שנעשה, כאמור, לא פעם.

16. אשר לטענה בדבר התערבות בית המשפט בחקירה והפרעה למהלכה: אכן במספר מקרים התערבתי בחקירות הצדדים, וזאת כאשר סברתי כי יש בכך צורך, בין משום ששאלות חוזרות על עצמן, בין אם משום שמדובר בשאלה שאינה רלבנטית או משום שמדובר להבנתי בחקירה בלתי יעילה שאינה מקדמת את בירור האמת.

התערבותי זו לא חרגה בשום פנים ואופן מגדר הסביר והנדרש, ותיאוריו של הסניגור לא רק שאינם משקפים את אופי ההתערבות ונחיצותה, אלא שהם שזורים בתיאורים עובדתיים בלתי מדויקים בלשון המעטה.

17. גם טענות הסניגור באשר להתייחסות בית המשפט למהימנות העד הוצגו באופן מגמתי ובלתי מדויק מבחינה עובדתית. בשום שלב במהלך חקירתו של העד לא הבעתי כל דעה באשר למהימנותו, ורק עם סיום שמיעת הראיות באותו יום, ובטרם עזבו ב"כ הצדדים את האולם, אמרתי לב"כ הצדדים כי התרשמתי לחיוב מעדותו של המתלונן וכי אני מניחה כי גם התרשמותם היתה כזו, ואולי יש בכך כדי לגרום לצדדים לשקול הגעה להסדר טיעון. בתוך כך, ובאותה נשימה, סייגתי את הדברים באופן מיידי ומפורש ביותר בכך שהדברים נאמרים בלא ששמעתי את שאר הראיות, ומבלי שיהיה בכך כדי לקבוע עמדה סופית.

על כך הגיב הסניגור כי בית המשפט טרם שמע את שאר העדויות ואת פרשת ההגנה וכי לאחר שישמע אותן, תשתנה התרשמותו מן העד. שמעתי את הדברים ולא יספתי.

תיאורו ולפיו קבעתי "נחרצות" שעל הצדדים להגיע להסדר טיעון וכי עשיתי כן "באופן שהבהיר לכל כי נחרץ דינו של הנאשם" הוא תיאור החוטא לאמת, ואינו משקף כלל וכלל את הדברים שנאמרו על ידי, לא ברובם, לא בלשונם ולא במועדם.

18. סיכומם של דברים הוא כי אין כל יסוד לחשש מפני משוא פנים, דעתי בשום פנים ואופן אינה נעולה, ולא היתה יכולה להיות נעולה בשום אופן לאחר שמיעתו של עד אחד, מרכזי ככל שיהא. נסיוני לאורך שנים רבות לימד אותי כי לא ניתן בשום אופן לחרוץ דעה בטרם נשמעו כל הראיות או מרביתן, גם אם עד זה או אחר מותר על בית המשפט רושם חיובי.

לטעמי, לא היה כל פסול בכך שחלקתי עם הצדדים את התרשמתי לאותה עת בלבד, מן העד, ויתכן אף שהיה בכך כדי להועיל להם, ולאפשר להם להדגיש ביתר שאת את עמדתם לחיזוק או להפרכת אותה התרשמתי.

גם בהתערבותי בחקירות אין בשום אופן כדי ללמד על משוא פנים, אלא אך ורק על ניסיון לנהל את הדיון באופן ענייני ויעיל ותו לא.

לאור כל האמור לעיל, ובהתאם למדיניות הפסיקה כפי שנסקרה בקצרה לעיל, אני קובעת כי אין מתקיימת כל עילה לפסילתי מלישב בדין בתיק זה, ומאידך, מחוייבת אני להמשיך ולדון בו בהעדר עילה כזו, ועל כן הבקשה נדחית.

המזכירות תשלח ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י' אלול תשע"ד, 05 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.

הוקלד על ידי